

de forskjellige Embedsmænd skulde have; men den sætter Pensionen i Forhold til Gagen, og naar man har erkjendt visse Gager for at være passende, medens Manden er i activ Virksomhed, saa maa der ogsaa være et vist Forhold, i hvilket deres Indtægt kan nedsættes, naar de gaar over paa Pensionslisten, et vist Forhold i hvilket de maae indskrænke deres Indtægter og Udgifter. Men dette Forhold bliver ganske det samme, hvad enten man giver dem et større eller mindre Gagebeløb. Den ærede Rigsdagsmand, som henhører til Fleertallet, og som egentlig har stillet Fleertallets Forslag, har yttret, og vistnok ganske rigtigt, at det væsentlig beroer paa et Skjøn, hvorvidt man skal stemme for den ene eller den anden Gagebestemmelse. Derom vil jeg altsaa ikke strides med ham, men han har anført et Par Bemærkninger, som jeg ikke troer ere ganske vel stikfede til at støtte hans Forslag. Han har nemlig beregnet Gjennemsnittsgagen, som Overlærerne vilde have efter det ene og efter det andet Forslag, hvilket ikke er aldeles rigtigt; men naar han derefter har sagt: lad os nu gjøre dem allesammen 5 Mar ældre og see, hvad de saa faaer i Gage, og derefter beregner Gjennemsnittssummen til omtrent 1,400 Rd., da er han ikke i sin gode Ret; thi da glemmer den ærede Rigsdagsmand, at det er i høi Grad sandsynligt, at i de 5 Mar afgang en heel Deel af dem og Andre komme istedet, og derved bliver Gjennemsnittssummen den samme, som naar man nu gjør dem allesammen 5 Mar ældre. Hvad dernæst den hentastede Bemærkning af den ærede Rigsdagsmand, hvori han siger, at en Arbejdstid af 5 Timer daglig ikke er for meget forlangt, angaaer, da ere disse Bemærkninger allerede imødegaaede af andre ærede Rigsdagsmand, men jeg skal dog dertil endnu sige, at det ikke er 5 Arbejdstimer, der forlanges, naar der forlanges fem Underviisningstimer; det er et meget betydeligt større Antal, et Antal, som er aldeles afhængig af, hvilken Tid den enkelte Lærer behøver til at forberede sig til sin Underviisning; thi det maa holdes fast, at i de lærde Skoler er Underviisningen ikke saa elementair, at man kan gaar derfra den ene Dag og dertil den anden Dag uden at

forberede sig nærmere til sit Kald. Der er endogsaa de Lærere, som specielt klar ud og klar ind maae tage fat paa nye Discipliner eller nye Affnit af deres Fag, og derfor stadig behøve at udvide deres Kundskaber. I enkelte Fag vil der nok kunne findes saadanne Timer, hvortil nogen eller i al Fald kun en kort Forberedelse behøves; men den vil aldrig kunne bortfalde, saasnart en Lærer skal varetage sit Hverv med nogen Dygtighed. Desuden har den ærede Rigsdagsmand støttet sig paa sin Erfaring fra de elementaire Skoler, men jeg troer, at dette er ganske uberettiget; thi der findes ikke ved disse, saaledes som ved de lærde Skoler, Faglærere, der kun beskæftige sig med de enkelte Fag, og det maa erkjendes, at dette er langt mere sløvende, end naar Læreren i den ene Time har et Fag og derefter forfrisker sin Aand og sine Kræfter ved i en anden Time at gaar over til et andet Fag. Det er idetmindste den Erfaring, som jeg for min Person har gjort, og som jeg veed, at en stor Mængde Andre i lignende Stilling have gjort.

Jeg skal endelig, med Hensyn til den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) tillade mig at gjøre et Par Bemærkninger. Jeg maa tilstaae, at jeg ikke havde ventet, at den ærede Rigsdagsmand vilde tale for Fleertallets Forslag, da han dog ellers er temmelig redebon til at sørge for Lærerne ved de lærde Skoler, idetmindste for Lærerne ved Sorø Skole. Det undrede mig derfor, at han talte for Fleertallets Forslag; men det ligger i, at jeg forglemte, at han har stillet et Ændringsforslag, hvorved han vil have, at Lærerne ved Sorø Skole skulle have 100 Rd. Lønningstillæg aarlig, saasnart der ikke har været mindre end 150 Elever i Skolen; men disse Lærere ville dog komme til at staae omtrent paa samme Gage, efter Mindretallets Forslag, og jeg vil derfor foreslaae den ærede Rigsdagsmand at frasalde denne Ændring, som vist ikke er særdeles heldig, og derimod gaar over til Mindretallets Forslag. Han vil jo derved kunne bevirke, at Lærerne ved Sorø Skole faaer den Gage, som han anseer for at være passende. Det blev af den samme ærede Rigsdagsmand bemærket, at det ikke saa meget er de overordnede Lærere, som trænge til Forbedring,